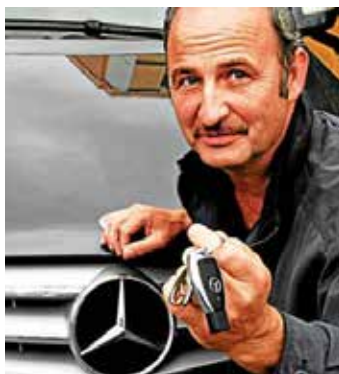

FUNNET: Denne BMW X5 ble stjålet i Bærum og funnet igjen i Frankrike, med franske skilte. Nå er den tilbake på norsk jord.

Er du sikker på at BILEN ER DIN?

Bilkriminalitet i Europa koster over 70 milliarder kroner i året. En utbredt trend er å klonе kjøretøyene – utstyre den stjalne bilen med et annet chassisnummer og nye papirer. Kostbare biler forsvinner også i Norge.

NYE NUMRE: Mange bildeler har sine egne ID-numre, som støtdemperne på BMW-en. Men kjeltringene setter inn nye numre på en meget profesjonell måte.

ning innen EU. Europol's overslag fra 2011 var ca. 8.5 milliarder euro – rundt 70 milliarder kroner. Hvert år oppdages det 300–400 kjøretøyer med falsk identitet.

Det siste kan bli en skikkelig hodepine for ærlige bilkjøpere som deg og meg hvis vi stoler blindt på selger. BMW-en som ble funnet igjen i Strasbourg, kunne blitt lagt ut for salg på nettet og fanget interessen til en nordmann.

– Hvis du importerer en bil til 800 000, kan du virkelig sitte igjen med katta i sekken. Én ting er at bilen kan ha gått en halv million kilometer mer enn det som står på klokka. Men hva gjør du i en bil som ikke eksisterer? Hvis du ønsker å bli kvitt den, kan du ende opp som svindler, poengeter Nils Kristian Brekke, som levde et langt yrkesliv blant kjeltringer som spaner og etterforsker før han ble svindeljeger for forsikringsbransjen.

– En kar som hadde fått skade på bilen sin, solgte den. Da den ble reparert, kjøpte han den tilbake. Etter en større kollisjon ble det oppdaget at bilen hadde feil identitet. Vi har opplevd mange ganger at verksteder sender bilene utenlands. Kan du da være sikker på at du har fått riktig bil tilbake? fortsetter Brekke.

Kloning av biler er ikke et helt nytt fenomen – det har eksistert i minst 20 år. Men tidligere var det billigere biler som forsvant fra eier og skiftet identitet. I dag er det de kostbare og mest populære merkene som godt organiserte bander sirkler inn. En bilmafia med blant annet spesialutviklet verktøy for å sette til side startsperrene i nyere biler. Som gjør dem i stand til å stjele en hvilken som helst bil i løpet av et snaut minutt. Utstyret er meget avansert og er kopier av bilfabrikkenes dataprogrammer som er lekket av utro tjenere til profesjonelle biltyver. Og når en bilfabrikant kommer med en ny modell, kan bilkriminelle bare kjøpe en oppdatering av programvaren. Det nytter simpelthen ikke å sikre ▶

ID: Chassisnummeret er bilens eget personnummer. Bandene noterer seg ekte numre som ikke er etterlyst og plasserer dem i de stjålne bilene.

politi, sjekksvindler og flere tilfeller av oppbevaring av tjuvgods. Hun har også linker til en tsjetsjensk gangster som akkurat er arrestert i Tyskland.

Damen går til domstolen for å beholde bilen. Der møter hun også Nils Kristian Brekke, en tidligere anerkjent politietterforsker som nå er utredningsleder i Codan Forsikring. Han får en stri, men overkommelig jobb med å få retten til å frigi BMW-en til Norge. Den norske bilen har en ekte identitet, men identiteten er stjålet fra en tilsvarende bil som ikke er etterlyst. Med andre ord kan det være opptil flere BMW-X5-er med samme identitet (minst en kjørte rundt i Tyskland).

Mens kvinnen blir tiltalt for å tilhøre et kriminelt nettverk som registrerer stjålne kjøretøyer for en tredjeperson.

Vær våken

Bilkriminalitet – som omfatter alt fra tyverier, falske kollisjoner, skruing av kilometertellere, kloning av biler – er en dyr belast-

JEGER: Nils Kristian Brekke i Codan Forsikring har sporet opp kriminelle i hele sitt yrkesliv. Først som politimann og nå som avslører av bilsvindel.

både Europaparlamentet, Europarådet og Den europeiske menneskerettsdomstolen. Ifølge papirene, som lyder et tsjetsjensk kvinnenavn, er den lovlig omregistrert med franske skilter. Kvinnen og hennes kjæreste oppgir at de har kjøpt bilen, og aner ingenting om noe tyveri.

Men hvordan kan en kvinne med asylstatus som mottar 1400 euro i måneden i offentlige stønader, kjøpe en bil som koster en par-tre franske årslønner? Et lite dykk i 28-åringens fortid styrker ikke akkurat hennes troverdighet. På syndelisten har hun angrep på

Tekst: Ole G. Olsen

Foto: Ole G. Olsen og privat

En septembarnatt i 2012: Mens familien i Bærum for lengst er i drømmeland, bryter en uvedkommende seg inn i villaen. Tyven er ikke interessert i datamaskiner eller sølvtøy, men finner det han leter etter i en jakkelomme. Bilnøkler. Som passer til bilen på gårdsplassen. En snerten BMW X5 diesलगamp i millionklassen. Om morgenen våkner familien billøse. Og BMW-en ruller allerede på utenlandske veier.

Tirsdag 15. januar 2013 blir den etterlyste luksus bilen funnet i Strasbourg, den franske byen i nordøst som er møtested for

EKSPERT: Simen Huse og hans team i Simco har brukt millioner på å utvikle denne unike maskinen som kan lese av alt som har en «puls» på en bil.

seg mot denne metoden. Samtidig er det, som Brekke påpeker, ikke særlig vanskelig å være bilskurk lenger. Grensene i Europa er vidåpne. Bare å gasse på. I tillegg vet man aldri hvor bilene stammer fra eller hvilken tilstand de er i. Da orkanen Sandy hadde rast fra seg på USAs østkyst i oktober 2012, måtte minst 250 000 biler skrotet. Slike «katastrofebiler» får ikke selges videre i USA. Men Litauen importerter, via amerikanske skraphandlere, 180 000 av dem. De ble bygget opp igjen med stjålne deler og dyttet ut på markedet. Mange med usynlige, men alvorlige feil på elektronikk og motor. Ifølge forsikringsbransjen i Sverige regner man med at det finnes 10 000 biler

i landet som er skadd eller skrotet i et annet land.

Lett å rappe ID

Chassisnummeret er bilens eget personnummer. Og er, ved siden av luksusbiler, det bilskurkene også er på jakt etter. Men heller ikke på dette området trenger de å anstrenge seg. Her er måtene mange og enkle. «Moderbilen» kan være kollisjonsskadd, utbrent, til salgs på nettet, parkert i gata – eller en utstillingsbil som man avfotograferer chassisnummeret på. Har skurken et registreringsnummer, kan han i tillegg klikke seg inn på offentlige lister.

Hvor mange klonede biler som finnes i Norge, vet ingen. I 2013 hadde Codan Forsikring i Oslo fire tilfeller med kostbare biler. En Audi gikk til Hviterussland; den klarte man å få tilbake etter fire måneder. En annen Audi forsvant til Litauen. En Porsche Cayenne

og en BMW ble funnet på samme sted i Koblenz i Tyskland.

– De to kjøretøyene hadde ikke skurkene rukket å omregistrere ennå. Nøkler til bilene hadde de stjålet fra eierne, legger Brekke til.

I Sverige er det ukentlige tilfeller av klonede biler. Egentlig litt merkelig, all den tid biler er mye dyrere i Norge. På den annen side er det kortere vei til Baltikum og Polen.

– Når det gjelder klonede biler, finnes det tre kategorier: Import av stjalne biler. Eksport av stjalne biler. Biler som stjeles og forblir i Sverige. Vi har også en del tilfeller der man stjeler biler i Europa, forsyner dem med chassisnumre fra moderbiler, får dem registrert i et annet EU-land og siden kommer til Sverige med korrekte dokumenter. Det er uvanlig at man allerede i Sverige kloner bilen for å kjøre den ut, som oftest til Polen og Litauen, men det forekommer,

HINDRER SPORING: Enkelte biler har telefonstyr som gjør at bilen kan spores etter tyveriet. Jammere brukes til å forstyrre gsm-signalet.

forteller utreder Torbjörn Serranger i Larmtjänst i Stockholm. Også Serranger har en lang fortid som politietterforsker.

Lett å være skurk
Godt gjemt i et gammelt industri-

område i Sarpsborg ligger Simco, landets fremste eksperter på bil-elektronikk og dessuten en bedrift som bistår både politiet og forsikringsbransjen med utredninger i bilkrimsaker.

Daglig leder Simen Huse har hatt mellom 150 og 200 sakkyn-digoppdrag de siste 15 årene, og det han ikke vet om miksing og triksing med biler, er ikke verdt å rippe opp i. Huse og hans lille

KOPI: Dette utstyret som kan brukes til å kopiere originale bilnøkler, koster opptil 100 000 kroner og er tilgjengelig for kjøp på nettet.

team av skarpe hoder har brukt 11 millioner kroner på å utvikle et unikt verktøy til å diagnostisere hvordan en bil eventuelt er manipulert og som kan røpe enhver bils riktige identitet.

– Tyveri av en kostbar bil har

POPULÆR: I løpet av få dager i november i fjor ble sju Range Rovere stjålet i sentrum av Stockholm. Hele fire i løpet av en natt. Andre favoritter blant skurkene som herjer i Norden, er BMW X5 og X6, VW Transport, Mercedes Transport, Audi, Toyota RAV4 og Lexus.

NULLSTILLER STARTSPERRE: Dette er en dongel med ferdig-programmert software som brukes til å oppheve bilens startsperre. Dongelen kobles rett til bilens diagnosesystem og i løpet av kort tid kan bilen startes.

ikke noe med tilfeldighet å gjøre. Dette er organisert kriminalitet på høyt nivå. Bandene har titalls biler i arkivet, spaner, skaffer seg spesialutviklet verktøy – utstyr til hundretusener, de skal ha det aller beste – for å sette til side startsperrene i bilene, og på forhånd er det bestemt hvor bilen skal omsettes. Dyre biler er ute av landet i løpet av timer.

Før kunne stjalne biler gå på norske skilter i Ungarn, Polen og Bulgaria. Nå byttes både chassisnumre, emblemer og papirer. Og skurkene bytter gjerne hele skjermene, med samme verktøy som fabrikkene. Dette er proffe håndverkere. En enkelt bil kan være satt sammen av fire-fem slakede biler, og fremstå som ny. Klar til å legges ut på f.eks. Finn.no som nyimport – til en hyggelig pris, forteller Simen Huse engasjert.

En av Simcos dataeksperter foretok en demonstrasjon i februar i fjor. Midt på lyse dagen, rett foran politihuset i Sarpsborg, «rappet» han en splitter ny BMW. Han brukte bare rundt 30 sekunder på å ta seg inn i bilen, koble seg til luksusbilens hjerne med en

datamaskin og omprogrammerte den slik at han kunne starte bilen og kjøre av gårde ved hjelp av en nyprogrammet elektronisk nøkkel.

– Alt som er laget av hender, fikser vi, smiler Huse.

Som er litt hoderystende til hvor enkelt det er å være bilkriminal.

– Du har verksteder som oppdager flere chassisnumre på en bil, men som aldri gidder å melde fra. Noen, med oppbyggingstillatelse fra Biltilsynet, kjøper opp vrak fra dyre biler. En direkte invitasjon til kriminalitet, spør du meg. De vil bare ha papirene for å legitimere en stjålet bil. Og hva skjer når skurkene kommer til Biltilsynet med falske papirer? Chassisnummeret stemmer overens med papirene, alle avgifter er betalt. Den er god, min herre, her er vognkortet. Hvis de senere blir stoppet i en kontroll, har de vognkort utstedt av myndighetene. Alt går som smurt.

På gårdsplassen står den gjenfunne BMW-en. Om litt skal Simen og hans menn skru den helt fra hverandre. Sjekke at alt har riktig fabrikkdata. Det er en møysommelig prosess som vil ta to-tre uker og kreve mye dokumentasjon. Men rapporten er uhyre viktig for Simco.

– Det er skjulte koder i mange bildeler. Men vi skal finne dem.

ole.olsen@egmonthm.no